

Aan de minister voor rechtsbescherming, de heer F.M. Weerwind,
door tussenkomst van de directeur van de directie Wetgeving en Juridische Zaken,
Mevrouw E.D.G. Kiersch

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Ede, 12 augustus 2022

Onderwerp: *Reactie Nederlandse Branchevereniging voor Wettelijk Vertegenwoordigers (Horus) op consultatie amendementen bij Wetsvoorstel wijziging (35915), dd. 23 juni 2022*

Geachte heer Weerwind, geachte mevrouw Kiersch,

De Nederlandse Branchevereniging voor Wettelijk Vertegenwoordigers (Horus) wenst ook graag op de ingediende amendementen op het wetsvoorstel tot wijziging van de Faillissementswet te reageren. Als er één groep burgers door een wijziging van de wetgeving rond de WSNP geholpen zou worden, zijn het wel de cliënten, die onder schuldenbewind bij onze leden staan, zijn. Dat gegeven alleen al maakt dat wij een versoepeling van de toelatingstoets van harte toejuichen. Daarnaast zijn wij er ook van overtuigd dat de rechter te veel is 'vastgeketend' aan een wetsartikel dat uitgaat van het slechte in de mens. Nederlandse rechters zijn zeer goed in staat te onderzoeken of een verzoeker die toegelaten wil worden tot de WSNP te goeder trouw is.

Om onze visie te onderbouwen hecht Branchevereniging Horus eraan eerst een korte terugblik in de tijd te doen. Bij het tot stand komen van de WSNP in 1998 leefde in de maatschappij en politiek een breed gevoel dat burgers in schulden uit de uitzichtloze situatie bevrijdt moesten worden. Schuldeisers waren en zijn niet verplicht hun vorderingsrecht zomaar op te geven, konden daardoor voorstellen in der minne om hun moverende redenen afwijzen. Daardoor was een minnelijk regeling niet mogelijk en bleef de uitzichtloze situatie bestaan. De invoering van Titel 3 in de Faillissementswet maakte aan die situatie een einde.

Vanaf de start is de WSNP als regeling absoluut succesvol te noemen. De belangen van alle betrokken partijen werden goed gewaarborgd, De rechterlijke toelatingstoets, een goed toezicht op de naleving van de aanvaarde verplichtingen door de schuldenaar waarborgde ook voor de schuldeisers dat hun belangen naar behoren werden behartigd.

Medio 2005 was de instroom in de WSNP zo hoog dat dit bij de rechtbanken tot te veel werkdruk en achterstanden leidde. Dit resulteerde zelfs in een oproep van een rechter 'schaf de WSNP af!' Dit standpunt vond helaas in het toen bestaande politieke klimaat en binnen de minnelijk schuldhulpverlening bijval. Dat resulteerde uiteindelijk in de wetswijziging 2008: de facultatieve weigeringsgrond van een eerdere schuldsaneringsregeling binnen tien jaar voor indiening van het verzoekschrift omgezet naar een imperatieve. De rechter *moet* het verzoek afwijzen. Daarnaast de

verplichting: voor een aanvraag in te mogen dienen moet men altijd een minnelijk traject hebben doorlopen.

Het effect van deze wetswijziging is niet mis te verstaan. Terwijl het aantal geslaagde schuldregelingen in het minnelijk traject niet significant is gestegen, is de instroom in de WSNP tot een absoluut dieptepunt gedaald.

Horus kan niet anders als constateren dat de huidige wetgeving te beknellend is en juist het tegenovergestelde heeft bereikt als beoogd. Horus roept dan ook op Titel 3 van de faillissementswet zo snel mogelijk aan te passen zodat de doorstroming naar de WSNP weer op gang kan komen. Dit met als ultiem doel dat meer burgers uit hun uitzichtloze situatie kunnen komen en weer vrij aan het maatschappelijke verkeer en leven deel kunnen nemen.

Ad II a: verruimen toelatingsgrond

"Gimme Hope Jo'anna" (Eddy Grant)

Het wetsartikel, dat zonder een verklaring uit het minnelijk traject, dat de schuldenaar tevergeefs geprobeerd heeft met zijn schuldeisers tot een minnelijk vergelijk te komen, een verzoek tot toelating tot de WSNP niet ontvankelijk moet worden verklaard blokkeert voor veel burgers de weg naar een schuldenvrije toekomst. Daarnaast veroorzaakt dit artikel enorm veel 'zinloze en dure' arbeid binnen de gemeentelijke schuldhulpverlening. Schuldhulpverleners hebben met hun kennis en ervaring al snel duidelijk of een schuldenregeling in der minne wel of niet kansrijk is. Toch zijn zij nu verplicht een volledig minnelijk traject af te werken met alle kosten en arbeid bij schuldhulpverlening en schuldeisers van dien. Daarnaast is de acceptatie bij schuldeisers van het minnelijk traject aan verval onderhevig. Veel tijd, correspondentie en dan alsnog geen resultaat. Dat frustriert. Veel erger is het dat de burger jarenlang in de uitzichtloze situatie vastgeketend is. Schulden maakt mensen ziek, en zijn ook uitgesloten van maatschappelijk participatie door uitzichtloosheid en angst. Een belangrijke rol is onzes inziens weggelegd voor gemeenten schuldenaren beter te informeren over hun mogelijkheden na een mislukt minnelijk traject. Te vaak moeten wij constateren dat schuldhulpverleners bij de gemeenten op de stoel van de rechter gaan zitten en een schuldenaar laten weten dat een verzoek tot toelating tot de WSNP kansloos is. In dat kader verwijzen wij graag naar het rapport van de Nationale Ombudsman *Hindernisbaan zonder finish*. Burgers dienen adequaat worden voorgelicht over de mogelijkheden van de WSNP. Een taak die bij uitstek uitgevoerd kan worden door gemeenten. Door het wegvallen van dat deel onnodige minnelijk trajecten kan een verbeterde voorlichting gevende taak door gemeente kostenneutraal worden uitgevoerd.

Ad II b: schrappen tienjaartermijn

De straffende staat:

Bij de wetswijziging van 2008 heeft de wetgever ervoor gekozen de facultatieve weigeringsgrond ten aanzien een eerdere schuldsaneringsregeling (tien jaar termijn) om te zetten naar een imperatieve. De rechter *moet* het verzoek afwijzen. Destijds is onvoldoende onderkend dat daarmee een burger 10 jaar "schulden hechtenis" opgelegd heeft gekregen. De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving concludeerde in haar rapport van 20 april 2022 nog: *dat schuldenproblematiek de gezondheid van de burger/gezinnen bedreigt*. Er dient rechtvaardigheid te zijn ten aanzien van een schuldenaar die zich onvoldoende inspant zijn schulden af te lossen. Er dient echter ook rechtvaardigheid te zijn in de termijn waarbinnen geen beroep gedaan kan worden op schuldsanering. Horus pleit voor het verkorten van de 10 jaarstermijn naar 3 jaren en beschouwd de huidige 10 jaarstermijn als onrechtvaardig en onnodig straffend.

Ad II c: verkorten duur -traject

Schulden saneren is ook leren:

Branchevereniging Horus kan niet inzien wat men wil bereiken met het verkorten van de duur van de WSNP tot 18 maanden. Het kernprobleem is immers dat het veel te lang duurt voordat voor de burger de schuldregeling start. Daarnaast dient de wetgever ook oog te hebben voor de gerechtvaardigde belangen van de schuldeisers. Zij zijn het immers die grote bedragen af moeten boeken. Dan is het ook van belang dat hun belangen naar behoren worden behartigd. Horus deelt de mening van de indiener dat het nu te lang duurt voordat een schuldregeling start. Horus vindt dat de oplossing moet worden gezocht in het verkorten van de duur van het *gehele* traject van aanmelding, minnelijk traject, aanvraag tot schone lei. Dit kan worden bereikt door de probleemdossiers sneller door te leiden naar de WSNP. In de visie van Horus mag niet uit het oog worden verloren dat de WSNP gelijktijdig ook een leertraject is. Men leert om in een stabiele situatie om te gaan met een basis inkomen. Telkenmale blijkt uit de Monitor (Bureau Raad voor Rechtsbijstand) dat de WSNP een succesvolle regeling is met weinig terugval. De politiek zou aan dit belang meer waarde moeten toekennen.

Ad II d: wijzigen ingangsdatum

Voor alles is een tijd:

Vanuit de wetsystematiek lijkt het Branchevereniging Horus uiterst onwenselijk het WSNP-traject al aan te laten vangen op het moment dat de gemeente het minnelijk traject schuldregeling start. Het eigendomsrecht, verhaalsrecht staat onzes inziens dit voorstel in de weg. Daarnaast zijn er binnen de WSNP allerlei waarborgen die het minnelijk traject niet kent. Wij noemen:

- Geen ontruiming van een woning in de WSNP ook al is er een vonnis tot ontruiming
- De berekening van rente stopt in de WSNP
- Beslagen vervallen van rechtswege in de WSNP
- Nieuwe beslagen kunnen niet meer worden geëffectueerd WSNP

Het ontbreken van een rechterlijke toets of een schuldenaar wel toegelaten zou worden in de WSNP kan dan slechts tijdens het traject of aan het einde kunnen plaatsvinden. Dit voorstel komt ons onvoldragen en onvoldoende aan andere bestaande wetgeving getoetst over. Een mogelijkheid tot verkorting van de looptijd van de WSNP is onzes inziens wel mogelijk voor de duur waarvan de rechter na onderzoek oordeelt dat een volwaardig Minnelijk Traject op basis van de criteria is doorlopen. Aansluiting kan worden gevonden in de richtlijnen met betrekking tot het omzetten van een Faillissement naar WSNP bij de criteria op basis waarvan een faillissement kan worden omgezet naar een

Ad II e: beschermingsbewind beleggen bij gemeenten

Als je een verhaal lang genoeg vertelt, ga je het zelf geloven.

Met enige verbijstering hebben wij dit voorstel gelezen. Medio 2014 werd door de wetgever Burgerlijk Wetboek 1 Titel 19 uitgebreid met het schuldenbewind. Ontegenzeggelijk blijkt dat een enorm succes te zijn, gezien het aantal mensen dat binnen het schuldenbewind doorgeleidt wordt naar de schuldhulpverlening onder begeleiding van professionele bewindvoerder.

Het is van meet af aan duidelijk geweest dat de financiering vanuit Bijzonder Bijstand niet goed doordacht is geweest door de wetgever en daar de crux qua weerstand zit bij gemeenten. Immers hun voorziening Bijzondere Bijstand staat onder druk. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat dit voorstel is geschreven onder de voortdurende druk, lobby en fout uitvergroting vanuit de gemeenten. Dit voorstel gaat onzes inziens niet over verbetering van de keten. Dit voorstel leidt tot een monopolypositie, het 'kaltstellen' van dienstverleners waar men last van heeft. Daarnaast kan het toch niet waar zijn dat anno 2022 de burger zijn keuzevrijheid (wie wil ik als mijn bewindvoerder)

wordt afgenomen. Nog daargelaten de chaos die ontstaat als de beroepsgroep opgeheven moet worden en gemeenten, zonder enige ervaring bewindsafdelingen moeten gaan opzetten en uitvoeren. In dat kader verwijzen wij naar het debacle ontstaan bij gemeente Deventer, waar de rechtbank de gemeente Deventer (BAD) een benoemingenstop heeft opgelegd en daarnaast in 400 zaken ontslagen als bewindvoerder.

Ook verwijzen wij graag naar het op 8 juni jl. door alle voorzitters van de branche- en beroepsverenigingen van beschermingsbewindvoerders en WSNP-bewindvoerders gezamenlijk met de directeur van Schuldhulpmaatje onderschreven [artikel](#) in het blad Zelf, waarin wordt betoogd dat een gemeentelijk monopolie op beschermingsbewind en schuldhulpverlening onwenselijk is.

Last but not least, Beschermingsbewindvoerders werken kostentechnisch uiterst kosten efficiënt. Alleen al op het gebied van beloning is een bewindvoerder binnen het gemeentelijke domein 20% duurder.

Ad III f: proefproject ondersteuning WSNP-bewindvoerder bij het opstellen van een toelatingsverzoek
Time to make a difference.

Branchevereniging Horus pleit voor een volwaardige route waar de burger terecht kan voor het regelen van zijn schulden. Inmiddels kan vastgesteld worden dat al meer dan een decennia burgers onnodig lang vastzitten in gemeentelijke schuldhulpverleningstrajecten. De nu lopende pilot van Bureau WSNP met WSNP-bewindvoerders als professionals die een second opinion kunnen doen of een versnelde toeleiding naar de WSNP vorm kunnen geven verdient een structureel, goed gefinancierd karakter. (Op grond van artikel 48 Wet op het consumentenkrediet is het onder meer - bewindvoerders, beschermingsbewindvoerders toegestaan om schuldbemiddeling uit te voeren).

Ad III g: extra ondersteuning tijdens het WSNP-traject

Aandacht maakt alles mooier.

Als afgelopen jaren iets duidelijk is geworden dan is het wel dat de ondersteuning door een beschermingsbewindvoerder aan een schuldenaar het verschil maakt binnen minnelijke schuldhulpverlening en WSNP. Het is daarom verdrietig te constateren dat burgers zonder bewindvoerder in het minnelijk traject vaak ondersteuning ontberen. Ondersteuning door maatschappelijk werk, Budgetbeheer, budgetcursussen e.d. zijn dringend noodzakelijk. Ook adviseren wij dringend binnen het onderwijs verplicht les te gaan geven over persoonlijke financiën, hoe ga ik met geld om, hoe maak ik een budget. Daardoor kunnen toekomstige generaties preventief worden geholpen om niet in de schulden valkuil te landen.

Tot slot. Vanzelfsprekend ben ik altijd bereid om een toelichting te geven op onze reactie. Liever nog nodigen wij u uit voor een nadere kennismaking met onze branche, over de betekenis die wij dagelijks geven aan vele duizenden kwetsbare Nederlanders.

Namens bestuur en leden van Horus,

Hoogachtend,

Gert Boeve,
Voorzitter

Verzonden via e-mail: gertboeve@horus.nl